

Germana gran de totes le

UNANIMITAT • La llei de normalització lingüística es va aprovar amb 105 vots a favor, cap en contra i una abstenció després de dos anys i mig de tramitació **IMMERSIÓ** • Va fixar els fonaments de la immersió en definir per primer cop el català com la llengua pròpia de l'ensenyament **TRIBUNALS** • El TC en va anul·lar dos articles a instàncies de l'executiu de Felipe González

Ivan Vila
BARCELONA

Tal dia com avui, fa 30 anys, el Parlament aprovava per unanimitat la llei de normalització lingüística, que, com passa sempre amb les normes més importants, culminava alhora un llarg procés i esdevenia punt de partida. El trajecte ja recorregut arrencava del restabliment, el 1977, de la Generalitat provisional; del decret estatal que establia l'ensenyament obligatori del català, i de l'aprovació de l'Estatut del 1979, el primer —a banda de l'estatut de règim interior del 1933, no ratificat per les Corts Espanyoles— que definia el català com "la llengua pròpia" de Catalunya. S'obria així la porta al disseny del procés per recuperar l'ús del català, per treure'l del forat en què havia quedat relegat, sobretot —però no només, perquè hi ha raons històriques que vénen de molt més enrere—

per quatre dècades de dictadura. Però, després de l'aprovació de l'Estatut de Sau, van haver de passar tres anys i mig més abans que s'enllestís l'eina que havia de possibilitar aquesta operació, símbol del catalanisme i eix vertebrador del pujolisme, i, per extensió, de la política de tots els governs de la Generalitat, també després de Pujol.

La consciència de la importància que tindria la llei és precisament el que va comportar que passés per una llarguíssima elaboració. La norma la va definir una ponència conjunta de tots els grups del Parlament, els treballs de la qual van començar l'octubre del 1980 i es van perllongar durant 26 mesos. Abans, però, la secretària de Política Lingüística, Aina Moll, ja havia presentat un esborrany, que només va satisfer CiU, i el PSC, un d'alternatiu. En el marc de la ponència es canviaria des del nom de la llei, inicialment batejada com a "llei de normalització del català", fins al model lingüís-

tic en l'ensenyament. Va ser el PSC el que va plantejar l'anomenada xarxa única escolar que es va acabar implantant i que es contraposa a la doble xarxa diferenciada en funció de l'idioma, aplicada al País Valencià i al País Basc, que era la que d'entrada defensaven tant el partit del govern com ERC i els centristes de CC-UCD.

El PSC va plantejar la xarxa única escolar contra l'aposta de doble xarxa de CiU, ERC i CC-UCD

La feina va cristal·litzar en un redactat aprovat el 6 d'abril del 1983 amb el vot favorable de 105 dels 106 diputats presents en el plenari i l'abstenció del centrista Joan Besa. Un consens que suposava la quadratura del cercle després d'una lentíssima cocció durant la qual el govern ja havia anat impulsant mesures de foment del català: del decret que au-

242

esmenes van presentar els diversos grups parlamentaris durant el debat sobre el text en la ponència encarregada de redactar-lo, abans de passar pel Consell Consultiu.

288

esmenes es van presentar a la llei de política lingüística, que, 15 anys després, actualitzava la norma del 1983, i que es va debatre en ponència durant mig any.

toritzava les escoles a usar una única llengua vehicular a la famosa campanya *El català, cosa de tots*, que el 1982 va fer de la Norma, la nea somrient de la granota blava dibuixada per Lluís Juste de Nin, una icona de la recuperació de la llengua i, metonímicament, dels drets nacionals de Catalunya.

Els preliminars de la llei, però, també van estar marcats per la reacció. El gener del 1981, el famós *Manifest dels 2.300*, que tenia entre els signants el llavors professor de secundària Federico Jiménez Losantos i el sociòleg Amando de Miguel, clamava que el que es volia era marginar el castellà i ja exigia que els pares poguessin triar la llengua en que s'eduquessin els fills.

El manifest —que alhora va tenir com a resposta la creació de la Crida— va ser primera baula d'una cadena de reaccions que s'ha estès durant tres dècades, perquè ja s'ha dit que, a més de tancar un procés, la llei del català obria una etapa. Un

La nena Anna Solà, que encarnava la Norma, caracteritzada com la icona de la normalització lingüística en un acte del 1983, a l'esquerra. Al centre, protesta a favor del català als comerços, el 1983. A la dreta, una televisió emetent la programació de TV3 el dia de la inauguració, l'Onze de Setembre del 1983. I el llavors líder del PP català, Aleix Vidal-Quadras, presentant un recurs contra la llei de política lingüística, l'any 1998 ■ ARXIU

s normes

nou cicle en què no s'ha parat d'aprofundir en els preceptes que ja dictava aquella norma que va fer de palanca de tot el que ha arribat després, començant per la posada en marxa de TV3 i Catalunya Ràdio. Després arribarien la llei de la funció pública, que fixava l'obligatorietat del personal de la Generalitat de conèixer el català, i la immersió lingüística. La norma del 1983 encara no la dictava, però sí que establia el precepte en què es fonamentaria: que el català era la llengua pròpia de l'ensenyament. Formalment, però, la consagració del català com a llengua vehicular a primària i secundària arribaria amb un decret l'any 1992. Sis anys després, el gener del 1998, i ja complert l'objectiu de la generalització del coneixement del català, s'aprovava la llei de política lingüística, que, amb la intenció d'aprofundir en l'ús social de la llengua, actualitzava la norma del 83.

Ara bé, el temps de consensos que havia constituït la Transició havia quedat enrere. La nova llei es va aprovar amb una amplíssima majoria —els 102 vots a favor de CiU, el PSC, IC i el PI—, però no amb consens. Tant ERC com el PP, per motius oposats, hi van votar en contra.

Els populars van fer de les multes lingüístiques, que per primer cop preveia la norma del 1998, un nou cavall de batalla que s'afegia al de l'ensenyament. I si la llei del 1983 va tenir el contrapunt del *Manifest dels 2.300*, la del 1998 va tenir el dels dos manifestos del Foro Babel, integrat per intel·lectuals catalans com ara Albert Boadella, Juan Marsé, Francesc de Carreras, Victòria Camps, Eduardo Mendoza o Terenci Moix, que insistien en la necessitat de mantenir el bilingüisme i acusaven el govern de vulnerar l'esperit de la

Si la llei del 1983 va tenir el contrapunt del '*Manifest dels 2.300*', la del 1989 va tenir el del Foro Babel

Constitució i l'Estatut, i d'aplicar "una política sectària d'ensenyament monolingüe en català".

Malgrat les àmplies majories polítiques i socials favorables, l'altre gran front de l'inacabable debat entorn de l'aposta lingüística ha estat el judicial. La batussa als jutjats s'ha centrat sobretot en l'àmbit de l'ensenyament, tot i que el tret de sortida

va ser el recurs que el govern de Felipe González va presentar al Tribunal Constitucional contra dos articles de la llei del 1983 aliens al tema educatiu, i que el TC va acabar anul·lant. Les batalles judicials entorn d'aquella primera norma i la immersió es van perllongar fins que el mateix TC, el 1994, i el Suprem, un any després, van avalar-ne la constitucionalitat. La llei del 1998, però, va ser l'espoleta de més hostilitats. L'associació Convivència Cívica Catalana i un petit grup de famílies han estat reclamant els últims anys ensenyament en castellà. Emparades en la retallada del TC a l'Estatut del 2006, diverses sentències els han donat la raó, i s'ha instat el govern a reinstaurar el castellà com a llengua vehicular juntament amb el català, però sense precisar en quins casos ni graus. El serial sembla tancat amb la sentència del febrer en què el Suprem exigeix ampliar l'atenció en castellà als alumnes que ho vulguin, però que afegeix que això no invalida ni pot afectar el model d'immersió.

Però el còctel de la sentència de l'Estatut més la majoria absoluta del PP s'ha traduït també en l'ofensiva del ministre José Ignacio Wert vers el model escolar català. No, el serial, 30 anys després del tret de sortida, no està encara tancat. ■

